

Öster Malma 2019-11-29

Yttrande om förslag till föreskrifter om rovdjursförvaltning.

Ert dnr NV-06012-18.

Svenska Jägareförbundet (SJF) konstaterar inledningsvis att Naturvårdsverkets (NV) förslag om att slå ihop föreskrifterna för alla de stora rovdjuren är välkommet. Olikheter i föreskrifter och regelverk mellan de fyra arterna ökar risken för att de missförstås och i förlängningen kan det leda till att jägare bryter mot bestämmelser i god tro och därmed riskerar att misstänkas för grovt jaktbrott. Mot den bakgrunden ser SJF det som positivt att regelverket så långt som möjligt är de samma oavsett art. Till stor del leder NV:s förslag till en förenkling.

Med det sagt vill förbundet redan i inledningsvis påpeka att NV i de delar som rör åteljakt och hundanvändning lagt förslag som går i rakt motsatt riktning och som riskerar att göra att jägare som gör allt för att följa regelverket ändå riskerar att misstänkas för grovt jaktbrott. SJF kan ej acceptera omotiverade föreskrifter som myndigheter inte kan följa upp och som jägare omedvetet riskerar att bryta mot.

Detaljerade synpunkter

För kapitel och paragrafer där SJF inte lämnar synpunkter tillstyrks NV:s förslag.

1 kap. 3 §

SJF anser att betydelsen av samförstånd behöver tydliggöras. Avses enighet eller förståelse?

2 kap. 4 § SJF delar till viss del länsstyrelsers farhåga att ett alltför omfattande samrådsförfarande på flera olika nivåer försvårar de länsvisa beslutsprocesserna och SJF menar att samråden såväl inom som mellan förvaltningsområdena i praktiken leder till att VFD:s roll minskar ytterligare. Många beslut kommer att styras av de överenskommelser som länsstyrelsetjänstemän gjort i samråden och därmed finns väldigt begränsade möjligheter för VFD att påverka. Redan idag finns omfattande kritik mot att samverkansrådets ställningstagande styr VFD istället för det omvända.

SJF vill samtidigt påminna om att utfallet av tidigare remiss visar att det finns ett stort stöd bland en majoritet av intressegrupper och myndigheter för att ta bort miniminivåerna på län till att enbart finnas på förvaltningsområdesnivå. NV har redan tidigare lämnat förslag till regeringen på en sådan förändring och regeringen svarade att sådant förslag inte skulle behandlas före valet. Nu har det gått mer än ett år från valet 2018 och SJF ser det som anmärkningsvärt att frågan inte återigen lyfts av NV. Förslaget till nya föreskrifter i den del som rör samråd skulle se helt annorlunda om miniminivåer enbart fanns på förvaltningsområdesnivå. SJF uppmanar därför NV att snarast lyfta frågan igen med regeringen.

2 kap. 5 § SJF noterar att NV enbart fokuserar på arternas bevarandestatus. SJF vill därför tydligt påminna om att rovdjurspolitiken innehåller andra minst lika viktiga delar. Riksdagen har bl. a beslutat om minskade koncentrationer, större geografisk spridning och toleransnivåer för

Svenska Jägareförbundet

rennäringen. SJF anser att alla dessa delar av rovdjurspolitiken mål ska uppfyllas, inte enbart biologiska mål som NV själva formulerar i strid mot riksdagens beslut. Visserligen innehåller 2 kap. 6 § målsättningar och riktlinjer för förvaltningsarbete men SJF anser att sådana mål även ska vara styrande för samverkansråden i miniminivåprocessen.

3 kap. 1 § SJF:s kritik är den samma som under 2 kap. 4 § nämligen att långtgående samrådsprocesser på flera nivåer riskerar att kraftigt minska möjligheten för VFD att påverka beslut om licensjakt. På samma sätt saknar SJF skrivningar om att licensjakten ska syfta till att minska koncentrationerna vilket kan öka den geografiska spridningen, och leda till att toleransnivåerna nås.

3 kap. 3 § SJF anser att vargarnas genetiska status har tillåtits styra vargförvaltningen i alltför hög grad till men för de som lever och verkar i områden med varg. SJF inser ändå att NV knappast kommer att ta bort möjligheten att återkalla beslut om genetisk viktig varg upptäcks i ett revir som omfattas av länsstyrelsens beslut om licensjakt.

SJF vill därför att NV inför en ny paragraf som motverkar de negativa effekterna av ett återkallande. SJF vill införa en paragraf som gör det möjligt för länsstyrelsen att omedelbart fatta ett nytt kompletterande beslut som pekar ut ett nytt revir istället för reviret där genetiskt viktig varg har upptäckts. Exakt hur ett sådant beslut ska se ut överlåter vi åt NV att föreslå. Möjligen kräver det att länsstyrelsernas grundbeslut innehåller reservrevir redan från början. Allt för att den juridiska prövningen inte ska förhindra jaktens genomförande.

3 kap. 4 § SJF anser att dagens bestämmelse att "björnhona som åtföljs av ungar samt ungar som följer björnhona (oavsett ungarnas ålder) inte får fällas" i allt för hög grad leder till att jägare som skjuter fel djur utan uppsåt per automatik blir misstänkta för grovt jaktbrott. Det talar för att bestämmelsen bör tas bort. Å andra sidan skulle jakt på björnungar kunna leda till att fler vuxna björnhonor fälls då dessa blir lovliga i samma stund som ungen/ungarna fällts. Om detta i praktiken leder till att fler fertila björnhonor fälls är svårt att avgöra. Vidare kan jakt på små björnungar leda till en negativ bild av själva björnjakten och i förlängningen försvåra förvaltningen. Det är dock problematiskt att jägare riskerar att bli föremål för utredning om grovt jaktbrott när denne råkat fälla en björnhona eller en unge.

Mot bakgrund av att det som sagts ovan anser SJF att bestämmelsen om att hona med ungar är fredad kan kvarstå, men att det införs en ny prövning på plats, t ex när lakterande björnhona fällts, som motsvarar den som gäller när ett rovdjur fällts med stöd av Jaktförordningens § 28. Vilket innebär att länsstyrelsens besiktningspersonal på plats får avgöra om björnen fällts av misstag eller om det finns misstankar om brott, anmäla detta till polisen.

3 kap. 7 § SJF accepterar de föreslagna reglerna för hundanvändningen. SJF vill dock påpeka att det motiv som anges i konsekvensbeskrivningen för tre hundar vid jakt på varg knappast är det mest relevanta. Huvudmotivet till att använda tre hundar är att det minskar risken för att ensam hund möter vargen om en annan hund avbryter följandet, vilket ökar risken för att hunden skadas eller dödas.

Åteljakt generellt

SJF vill tydligt klargöra att NV:s förslag till bestämmelser kring åteljakt och hundanvändning saknar all verklighetsförankring och förnuft. Regelverket riskerar att göra laglydiga jägare misstänkta för grovt jaktbrott, utan att de har haft någon som helst möjlighet att undvika det. Föreskrifter och bestämmelser i beslut måste gå att kontrollera av myndigheter, kunna motiveras och jägare måste kunna jaga utan att näst intill regelmässigt riskera att bryta mot dem. Här krävs definitivt en omarbetning av förslaget.

Åteljaktens vara eller inte vara har varit föremål för diskussion och forskning under många år. I många länder är det den vanligaste jaktformen.

Svenska Jägareförbundet

I Sverige fanns farhågor om att åteljakt kunde leda till ökad habituering och därmed öka risken för incidenter där människor riskerar att skadas eller rent av dödas. Forskningen på området visade dock att farhågorna var överdrivna och därmed föll det ursprungliga motivet för begränsning av jakt vid åtel. NV har tyvärr fortsatt att finna på nya begränsande regler kring åteljakten som inte går att motivera vare sig vetenskapligt eller av andra skäl. I konsekvensanalysen anges t ex att jakten inte ska effektiviseras som huvudskälet till att inte hund får släppas vid åtel. Det är ett helt oacceptabelt motiv för en regel som kan leda till att enskilda kan bli föremål för brottsutredningar med fängelse i straffskalan!

Åteljakt är tillåtet för ett stort antal arter i Sverige. Stora rovdjur känner inte skillnaden mellan en anlagd åtel för räv och en för björn. Mot den bakgrunden finns ingen anledning att införa regelverk som inte går att följa och kontrollera.

3 kap. 8 § I en föreskrift bör inte motiv för själva föreskriften finnas med, den hör hemma i konsekvensbeskrivningen. Meningen om sidoskott bör därför utgå.

SJF ser ingen som helst anledning till att förbjuda separat jaktkvot för åteljakt. Visserligen känner vi inte till om sådan efterfrågats, men vi ser ingen anledning till att det inte skulle vara möjligt om man regionalt så önskar.

SJF kan överhuvudtaget inte förstå motivet bakom förslaget om att förbjuda jakt på varg, järv och lo vid åtel. Åteljakt är tillåtet i Sverige och för det enskilda rovdjuret torde det inte spela någon roll var den fälls. Såvitt känt finns få om ens några åtlar anlagda för jakt efter varg och lo. I framtiden kan däremot åteljakt på järv vara en bra och lugn jaktform, då järvar gärna besöker sådana. Förslaget speglar tyvärr NV:s negativa syn på jaktformen i allmänhet och i konsekvensbeskrivningen finns överhuvudtaget inget motiv angivet. Förbudet bör således strykas helt.

3 kap. 9 § SJF denna paragraf måste göras om helt. Som påpekats inledningsvis går föreskriften inte att följa, kontrollera och riskerar att göra laglydiga jägare till brottslingar. Det är vidare värt att notera att NV anger att en åtel för jakt inte får placeras för nära en annan åtel anlagd för viltskådning! Hur kan detta överhuvudtaget vara ett motiv och har en enskild person verkligen kännedom om en sådan?

SJF:s delar uppfattningen att omfattande åtling för björn i omedelbar anslutning till permanenta bostäder inte är eftersträvansvärt. Men eftersom åtling i sig inte är förbjudet och björnen inte vet skillnaden mellan t ex en räv-, vildsvins- eller en björnåtel kommer den att besöka dem ändå.

SJF anser därför att den enklaste lösningen är att inte tillåta jakt efter björn på åtel närmare fast bebyggelse än 2 000 meter, 200 meter från skogsväg och minst 500 meter från vandringsled. Effekten kommer att bli att åtlar som främst riktas mot björn kommer att placeras på behörigt avstånd från bebyggelse, väg och led. En sådan bestämmelse går att såväl efterleva som kontrollera i efterhand.

Övriga föreslagna bestämmelser kan strykas då de saknar relevans.

3 kap. 10 § SJF motsätter sig denna paragraf helt. Den kan verkligen göra laglydiga människor till brottslingar. Regeln går i princip inte att följa då i princip ingen har kännedom om andras åtlar. Bestämmelsen gör ingen skillnad på åtel anlagd för t ex vildsvin eller räv. Rent teoretiskt skulle en jägare kunna bli misstänkt för grovt jaktbrott om t ex en älg som kasserats efter trafikolycka och flyttats till annan plats om denne släpper en hund intill älgen, då jakt vid sådan älg skulle betraktas som jakt vid åtel.

Svenska Jägareförbundet

De motiv för begräsningar av hundanvändningen vid åtel som föreslås är oacceptabla. Eventuell effektivisering av björnjakten ska inte regleras genom bestämmelser som äventyrar människors rättssäkerhet. Om det skulle finnas sådana önskemål får jägarkåren själv hantera det.

SJF föreslår att hundanvändningen i anslutning till åtel inte alls ska vara reglerad, 10 § bör därför strykas helt.

4 kap. 1 § SJF noterar att det finns regionala skillnader såväl jaktliga som klimatologiska som kan motivera olika jakttider i olika delar av landet. SJF förordar därför att länen och VFD får större möjlighet att påverka jakttidens start för **björn, enligt alternativ 2**. En senarelagd start som det i så fall skulle bli tal om kommer knappast att påverka möjligheten att fylla tilldelningen.

4 kap. 2 § Till skillnad från björn är en så tidig start på jakten som möjligt avgörande för om vargkvoten ska nås. Vargjakt är helt beroende av spårnö och de finns inga garantier för att sådan ska finnas om jakttiden kortas. Av de två alternativen kan därför enbart jakt på **varg enligt alternativ 1** accepteras.

4 kap. 3 § SJF förordar förslaget om jakttid på **järv, enligt alternativ 1**. SJF har i dagsläget svårt att bedöma om det kan komma att finnas behov av längre jakttid, t ex till 31 januari. Järvens utbredningsområde idag och eventuell framtida jakt torde sammanfalla med områden som har spårnö tidigt på säsongen.

4 kap. 4 § Liksom för varg är snö en förutsättning för att jakten ska kunna genomföras och kvoten nås. Därför är det av största vikt att jakttiden är så lång som möjligt. Lodjursstammen har nu spridit sig till stora delar av Götaland och licensjakt har medgivits där. I södra Sverige är dagarna med sammanhängande snötäcke få och allt varmare vintrar i övriga delar av Sverige gör att det är ytterst få dagar under mars månad då spårförhållandena medger jakt på lodjur. Mot den bakgrunden önskar SJF att jaktstarten för **lodjur tidigareläggs till den 1 februari och förordar hela perioden enligt alternativ 1 som i sådant fall blir 1 februari till 31 mars**.

En tidigarelagd jaktstart skulle vidare bidra till att fler familjegrupper rapporteras till länsstyrelsen och särskiljning underlättas av att ett stort antal jägare spårar av sina marker samtidigt. I Norge har lodjursjakt under inventeringsperioden bidragit till större rapporteringsvilja.

5 kap. 1 § SJF anser att det är orimligt krav att informera sig om återstående tilldelningen en gång per timme när björnjakten kan ta flera veckor i vissa områden. SJF anser istället att det ska ställas krav på att alla län ska införa sms system vilket tillämpas redan idag av många länsstyrelser. Det bör vara tillräckligt att kontroll varje timma görs när tilldelningen börjar vara förbrukad.

SJF föreslår därför följande skrivning, "*Den som jagar ska informera sig i sådan omfattning att överskjutning förhindras. När färre än 5 djur återstår av tilldelningen ska det göras minst en gång varje timme.*"

En sådan bestämmelse kombinerat med länsstyrelsens sms system torde uppfylla alla krav som ställs för att jakten ska var strikt kontrollerad och begränsad.

5 kap. 2 § SJF noterar att NV till stor del överför ansvaret för genomförandet av såväl rapportering, platsundersökning som eftersök till skytten. SJF menar att det strider mot de principer som tillämpas vid annan jakt då jaktledaren har det yttersta ansvaret för detta.

Innebär en förskjutning av eftersöksansvaret till varje enskild jägare att denne själv i förväg ska förvissa sig om att det finns eftersökshund att tillgå inom 2 timmar?

Svenska Jägareförbundet

5 kap. 3 § Varför andra regler för varg än för övriga? Licensjakten kan bedrivas såväl enskilt som i flera jaktlag utan kommunikation sinsemellan i ett vargrevir. Det kan dessutom vara oklart vilket revir en påskjuten varg tillhör när den påskjuts. Jakt sker ofta i två revir som gränsar till varandra. Ordet revir i jaktbesluten är således missvisande och måste ersättas med beviljade jaktområdet.

Så snart en varg har påskjutits är den att betrakta som avräknad från tilldelningen. Alltså ökar inte risken för överskjutning. Återstående tilldelning reglerar om fler djur kan fällas. Vidare är det normalt vid jakt att jaktledningen inte medger jakt på friska djur när ett djur påskjutits. Men detta ska inte regleras i föreskrift. 3 § bör således strykas helt.

5 kap. 4 § 2. Ett tillägg bör göras till punkt 2 eftersom det kan vara känt att tilldelningen är förbrukad redan innan jakten är avslutad. *Licensjakt får inte bedrivas efter att länsstyrelsen har avslutat jakten eller att det blivit känt att tilldelningen är förbrukad.*

5 kap. 8 § SJF anser att det är viktigt att jaktledarens roll i förhållande till den enskilde jägaren tydliggörs. Att överlåta en stor del av ansvaret för återrapportering, eftersök, kontroll av tilldelning m.m. till den enskilde strider mot den praxis som gäller vid annan jakt. Om jaktledningen inte har det övergripande ansvaret för alla frågor, innebär det då även att frågan om att det ska finnas en tillgänglig eftersökshund inom 2 timmar åligger den enskilde att kontrollera? Även om det som NV skriver råder viss otydlighet i lagstiftningen om jaktledarens roll torde ett beslut om jakt efter stora rovdjur kunna innehålla bestämmelser som stadgar att det krävs jaktledare och vilket ansvar denne har för jaktens genomförande.

För Svenska Jägareförbundet

MIKAEL SAMUELSSON

Mikael Samuelsson
Ledamot Förbundsstyrelsen

GUNNAR GLÖERSEN

Gunnar Glöersen
Rovdjursansvarig